

Rigsdagstidende.

1850. Forhandlingerne paa Folkethinget. N° 139.

40de Møde.

Fredeagen den 22de Mars.

(Fort.)

Formanden: Maa jeg ikke gjøre den ærede Rigsdagsmand opmærksom paa, at hans Forslag jo ved hans egen Omsorg er blevet trykt omdeelt i Thinget, og det kan vel i Almindelighed ikke være rigtigt, at saadanne Forslag oplæses her, naar de allerede foreligge trykte for Medlemmerne.

M. Sørensen: Det ansees altsaa for overflødig. — Den første Hovedtanke, som fremgaaer af dette Forslag, er denne, at skal Underviisningen fremmes, saa maa Underviisningstiden forøges. Underviisningstiden i Almueskolerne paa Landet kan forøges paa den Maade, som jeg har tilladt mig at foreslaae, naar nemlig begge Classers Underviisningstid forenes til een Tid; og hvilken Tid er det, som kan ansees meest beqvem? Det er Vintertiden. Kunde Almuebørn hver Dag samtidigt om Vinteren, baade Store og Smaa, virkelig levende sylesfattes med Underviisningen, da vilde de vist komme til at gjøre langt større Fremgang, end til Confirmationsaaaret nu er Tilfaeldet. Spørger man nu, hvorledes det er muligt, saa har jeg tilladt mig at foreslaae en Maade, paa hvilken det ikke alene kan være muligt, men som endog af Flere, som selv have praktiseret saaledes, ansees for muligt; af min egen Erfaring veed jeg, at det lader sig gjøre, og af mange Fleres Erfaring er det Samme beviist. Begge Classer kunde paa een Gang vistnok saaledes undervises, som foreslaaet er; den Udvidelse af Skolebygningen, som hertil hører, og ved de større Skoler tillige Antagelse af en Hjælperlærer, det hører til Beføstningerne; og det Tillæg, som Lærerne desuden maatte have i deres Skoleløn, for at kunne virke, for baade aandeligt og legemligt at være istand dertil, det hører ogsaa til Paalægene; men jeg

mener, at disse Paalæg ville med Glæde ydes, naar først Proven viste, at Hensigten opnaaedes, at Underviisningen fremmedes, at der lærtes mere og bedre end hidtil. Hvad der hører til at udføre det i pecuniær Henseende med disse Paalæg, da kan man jo tænke sig det ad mange Veie, at det f. Ex. kunde komme ved Jords Tillæg eller ved at tage fra eet Sted og lægge til et andet o. s. v., som man har hørt mange Forslag om; men det er altsammen noget, som kun beroer paa en fjern Fremtid. Hvad der derimod strax kunde skee, det var ved et directe Paalæg. Saa vil man sige: ja! dette Paalæg vil Folk ikke finde sig i; jeg troer jo! Folk vilde finde sig deri, naar Udførelsen fulgte strax med. Naar den Erfaring saa snart som muligt blev givet, at nu lærte Børn mere, nu var der Liv og Lyft og Fremgang i Skolevæsenet, da vilde dette Tillæg i Skolelønnen, som er saa lidet, at det i Sammenligning med alle andre Skatter og Byrder er kun som en Draabe i hele Skattehavet at regne; det vilde i det høieste efter det Forslag, jeg har tilladt mig at stille, blive en 4 a 5 Skpr. Byg aarligt paa hver Mand med 4 a 5 Edr. Hartkorn — det vilde ikke ansees for noget synderligt Paalæg, naar, som sagt, Hensigtens Opnaaelse fulgte med, at Frugterne saaes deraf, at større Skolevirksomhed, større Liv og Deeltagelse fra begge Sider, fra Lærernes, Forældrenes og Børnenes, gik her Haand i Haand, da vilde det blive anseet som en Belsignelse. Det, som synes Mange at være en Dobbeltthed i Underviisningen, naar den skulde foregaae paa den Maade, som af mig er foreslaaet, at nemlig en Lærer skulde sylesfætte baade Ældre og Yngre paa eengang ved Hjælp af Lærere blandt Børnene selv, det lader sig meget godt iværksætte, naar nemlig den ledende mundtlige Underviisning udføres af Læreren, medens den beskæftigende, med de materielle Dvælses, sty-